

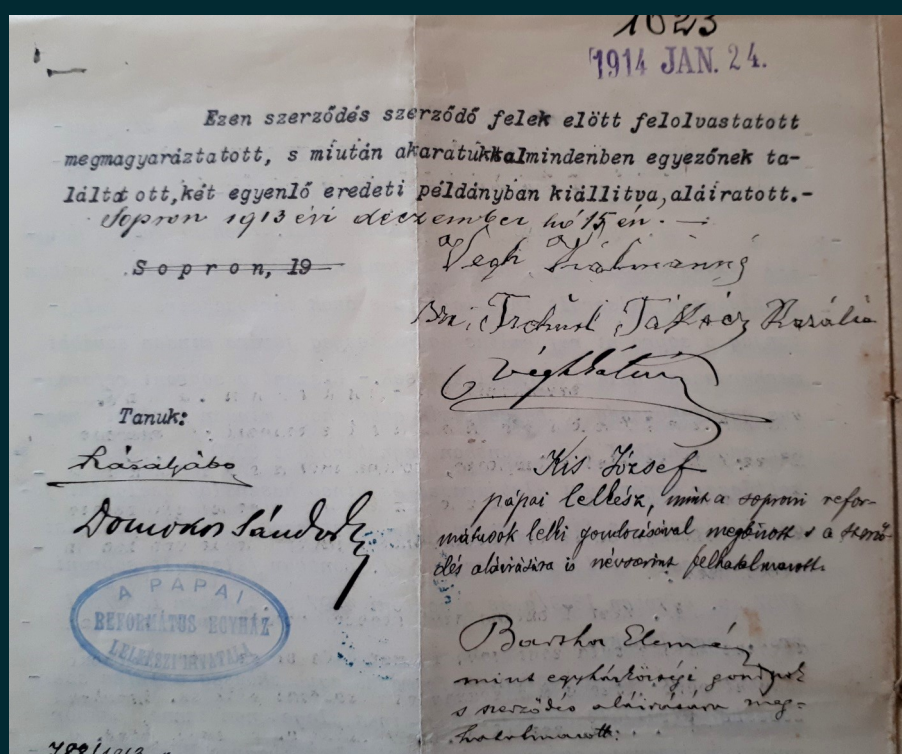
SOPRONI REFORMÁTUSOK – A KEZDETEK

1910-ben, a népszámlálás adatai szerint, Sopron városában mintegy 400 református élt. Lelkigondozásukat Kis József pápai református esperes-lelkész kezdte meg 1908-ban. Az első és egyúttal úrvacsorával ünnepezt istentiszteletre 1909. január 15-én került sor az evangélikus templomban. Ezt követően a Lackner Kristóf utcai törvényszék épületének (Igazságügyi Palota) üléstermében tartották havi rendszerességgel istentiszteleteiket. Ennek lehetőségét az adta, hogy a gyülekezetszervező hívek között volt a később főgondnoki tisztséget is betöltő dr. Domokos Sándor királyi törvényszéki tanácsos, a törvényszék későbbi elnöke.



Az 1896-ban épült egykori soproni törvényszék épülete a Lackner Kristóf u. 7. szám alatt (a mai Roth Gyula Kollégium).
Képeslap. /Kép forrása: sopronanno.hu/

A református laki Végh Kálmán földbirtokos római katolikus vallású felesége, Tschurl-Takács Rozália, férje iránti „lelki ajándékképpen” 1913. december 14-én jelentős ingatlanokat adományozott a fiókegyház-községé szerveződött soproni reformátusságnak templomépítés céljából. Az ajándékot elfogadó első presbiteri ülésen Kis József pápai esperes-lelkész elnökölt.



Az adományozó Végh Kálmánné és férje aláírása az ajándékozási szerződésen.

Idézet a soproni református hívek első közgyűlésén készült, 1913. december 14-i jegyzőkönyvből:

„Elnök [Kiss József pápai esperes-lelkész] beszédében kifejti, hogy Sopronban és környékén 600 református vallású egyén van, akik közül igen sokan nem részesülhetnek vallásuk erkölcsi tanításában. Méltatta a valláserkölc nagy jelentőségét a társadalom minden vonatkozásában, annak kihatását a közre, és az egyén jellemének kialakítására. Kifejtette, hogy mily nagy veszteség az elzárt és idegen vallású hívek közt élő reformátusok hitéletének elhanyagolása, élénken festette az előnyt, amely a fiókegyház megalakulásával az egyetemes reformátusságot, a megalakuló fiókegyházat éri, s hogy az az alakulás helyi vonatkozásában a magyarságra is mily nagy hatással lesz. Ezután felhívta a közgyűlést, hogy határozzon a megalakulás kérdésében.

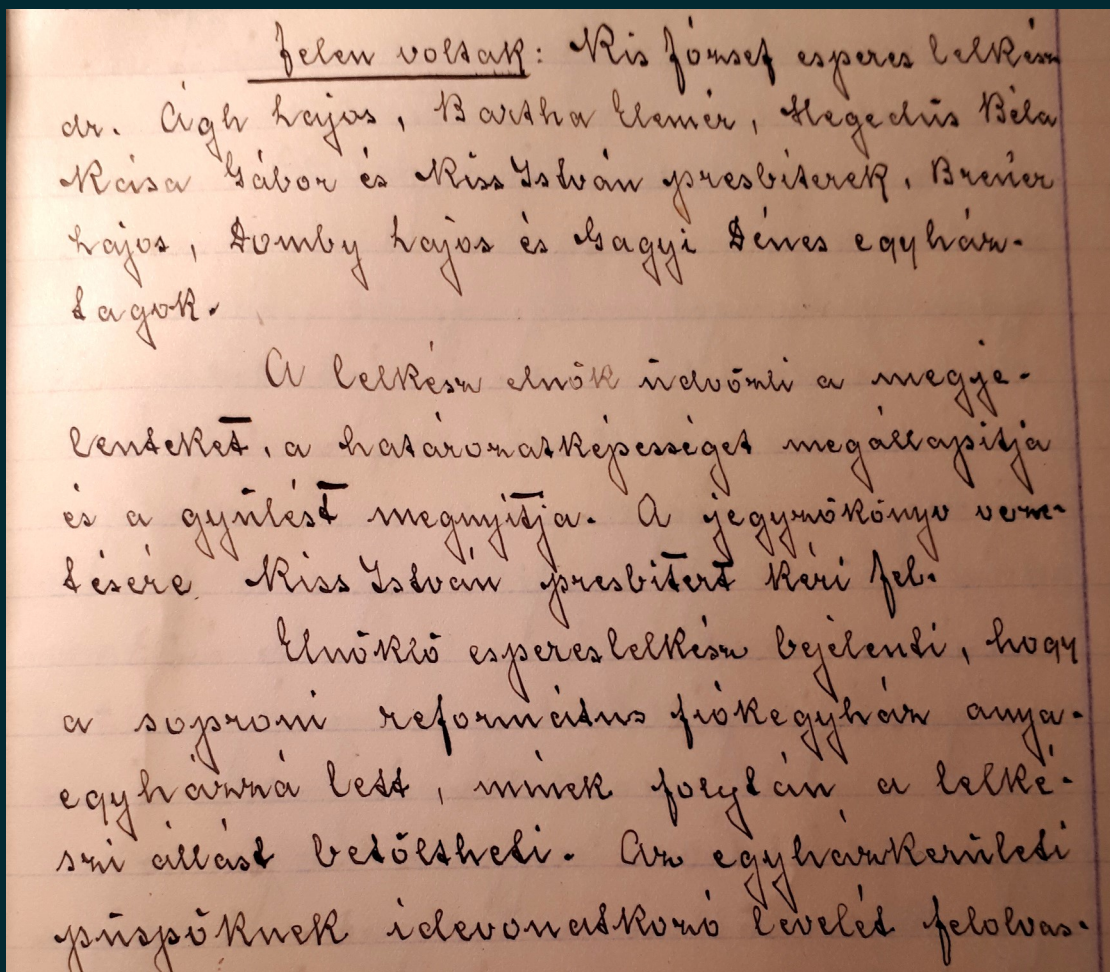
A jelenlévő hívek nagy lelkesedéssel és örömmel egyhangúlag elhatározták, hogy a Sopronban és környékén élő reformátusok fiókegyház-községé alakulnak. (...)

2. Elnök ezután jelentést tesz arról, hogy laki Végh Kálmánné szül: Tschurl-Takács Rozália Sopronban fekvő több ingatlanát, nevezetesen a soproni 4757. számú telekjegyzőkönyvben 4.5.6.9. sorszám, a soproni 3875. számú telekjegyzőkönyvben 1. sorszám, a soproni 4697. sz. telekjegyzőkönyvben 4. sorszám, a soproni 5390 sz. telekkönyvben 1. sorszám alatt felvett ingatlanait a soproni református fiókegyház-községnek ajándékozza. [Egyúttal] azt a kötelezettséget rója az egyházra, hogy a Deák téri ingatlanon 15 év alatt református istentisztelet céljaira templom építtessék. (...)

A közgyűlés az ajándékozást hálás köszönettel elfogadja. Az ajándékozás tényében megnyilatkozó jószákos szív, az ajándékozás lélekből fakadó gondolata, isteni sugallatra életre fakasztotta, és létalapját vetette meg a soproni református fiókegyház-községnek. Az evangéliumi egyház ezzel a megalakulással új erősséget nyert az Úr Jézus Krisztus szolgálatára, az önzetlen hazafiúi szeretet és édes édesanyanyelvünk ápolására.”

FIÓKEGYHÁZKÖZSÉGBŐL ANYAEGYHÁZKÖZSÉGGÉ ALAKULUNK

A TEMPLOM ÉPÍTÉSI TERVE

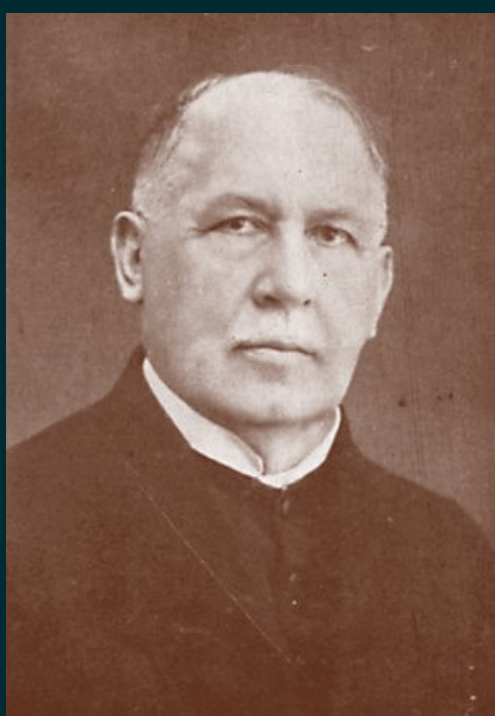


1918-ban a presbitérium elhatározta, hogy fiókegyházközségből önálló egyházközséggé kíván szerveződni. Kis József, pápai egyházmegyei esperes az 1918. október 19-én tartott presbiteri gyűlésen e szándékot megerősítve „bejelenti, hogy a soproni református fiókegyház anyaegyházzá lett, minek folytán a lelkészi állást betöltheti.”

A veszett háború, az ezt követő bizonytalan idők, valamint az infláció nem tette lehetővé a templomépítést, holott a reformátusok száma a trianoni békediktátum következtében lakóhelyüket elhagyni kényszerültekkel tovább növekedett.

Kis Józseftől 1922 őszétől Pál Dénes, a II. Rákóczi Ferenc katonai reáliskola református lelkésze vette át a hívek lelkigondozását.

A soproni református fiókegyház anyaegyházközséggé alakulásáról szóló 1918. október 19-i presbiteri jegyzőkönyvi bejegyzés.



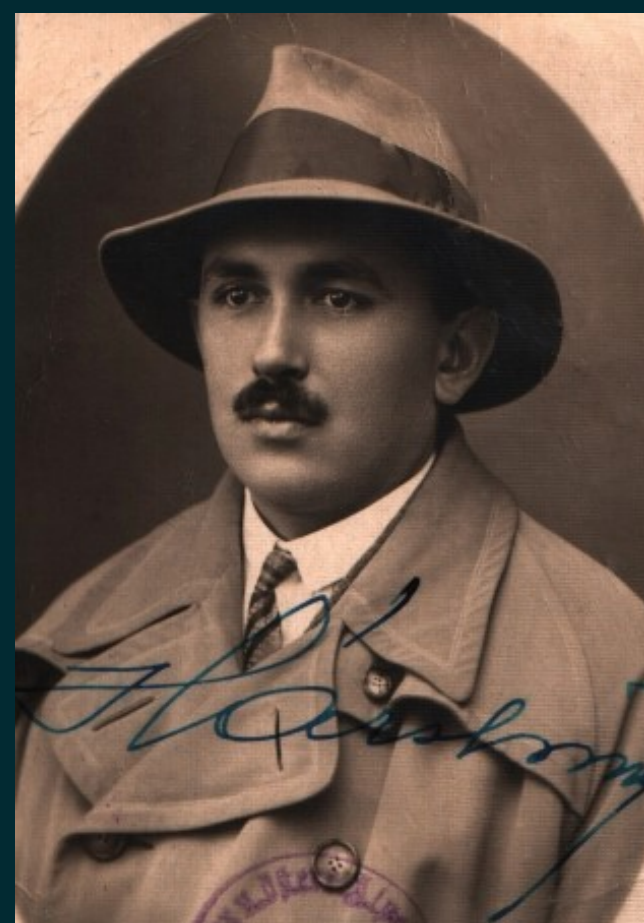
Dr. Antal Géza
(1866-1934) dunántúli
református püspök

1924. december 22-én dr. Antal Géza dunántúli református püspök látogatást tett Sopronban. A gyűlékezetet nagy reménységgel töltötte el a püspök ígérete, miszerint „fel fogja karolni a presbitérium eszméit, hogy óhajtásai valóra váljanak s a hívek saját templomukban dicséressék az Urat”.*

(*Idézet a Soproni Református Egyházközség
1924. december 22-i presbiteri gyűlésének
jegyzőkönyvéből.)

A presbitérium 1926-ban templomtervezési pályázatot írt ki. A pályázat nyertese Hárs György, az Eszterházy uradalom építésze lett.

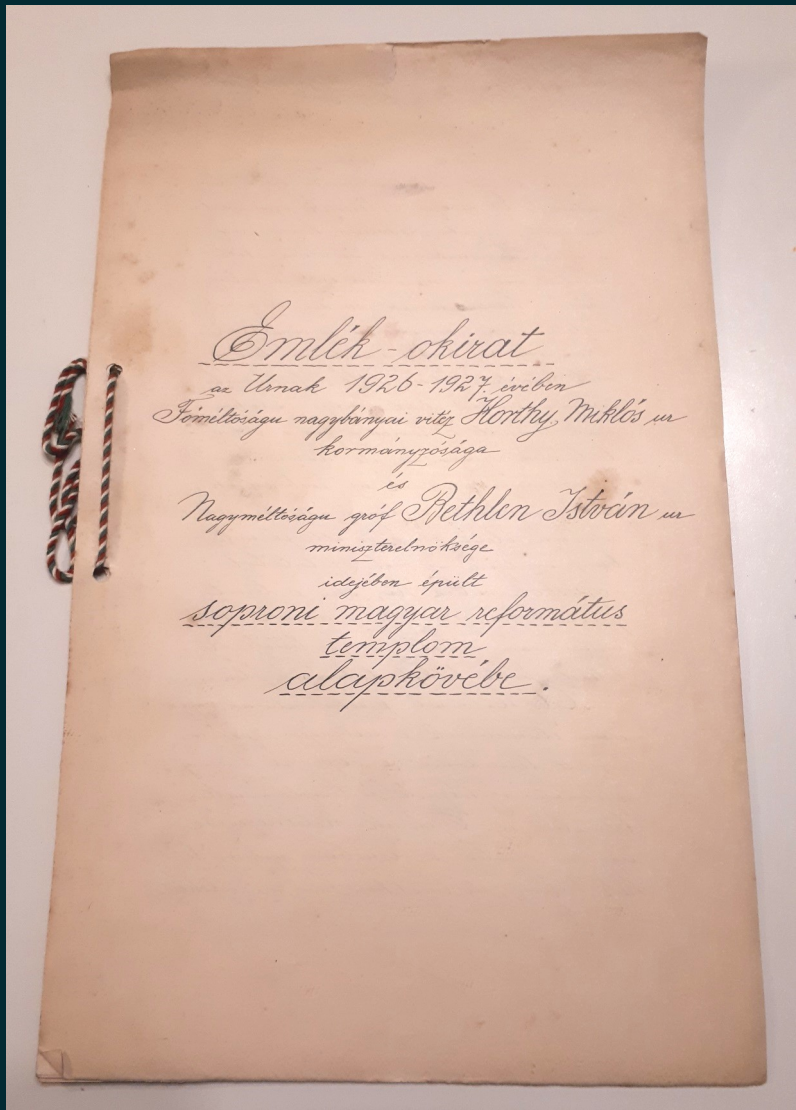
Az elkészült tervek alapján kiírt versenytárgyaláson a soproni Schneider és Straner cég nyerte el a kivitelezési megbízást.



Hárs György (1898-1971)
eszterházyai hercegi
uradalmi építésmérnök

A templom alapkövének letétele

1927. január 16.



Az emlékokirat címlapja

A templom alapkövét dr. Antal Géza dunántúli református püspök jelenlétében 1927. január 16-án helyezték el a törvényszék esküdtszéki termében tartott ünnepi istentisztelet után. Részlet az alapköben elhelyezett okiratból:

*„Emlékokirat az Úrnak 1926-1927. évében
Főméltóságú nagybányai vitéz Horthy Miklós úr
kormányzósága
és Nagyméltóságú gróf Bethlen István úr
miniszterelnöksége idejében épült
soproni magyar református templom alapkövébe.”*

[A Presbitérium] "mély belátással, lángoló lelkesedéssel, a gazdasági viszonyok minden szálának mérlegelésével, a gyülekezet teherbíró képességének szem előtt tartásával válogatott az eléje tárt ideák között mindaddig, míg Hárs György, eszterházi hercegi uradalmi építész-mérnök, tervében megtalálta azt a kivitelre alkalmasat, mely úgy gondolatainak, mint a gyülekezet nagyságának, vagyoni helyzetének, a nagynevű adományozó tetszésének, a város által támasztott esztétikai szempontoknak is legjobban megfelel, s melynek alapján most Isten iránti mélységes hálával, az adakozó nevének áldásával, főpásztorunk: dr. Antal Géza dunántúli református püspök úr jelenlétében, általa végzett ünnepélyes istentisztelet keretében tesszük le mindnyájunk leghőbb vágyát, legnagyobb álmát: kicsiny egyházunk templomának alapkövét s örömmel adjuk át a felettes hatóságok által is jóváhagyott legszebb tervet a Schneider és Straner soproni építővállalatnak kivitelre.

S mindezt abban a rendíthetetlen meggyőződésben cselekedjük, hogy ennek a kicsiny egyháznak, s ez alapkövön felépülő templomának felséges missióját, Isten által eleve meghatározott küldetését, a praedestinatio vastraverzei tartják, s minden egyes tagjával, eszményekért lelkesedő önzetlen hívőjével, illetve minden egyes téglájával, összetartó boltívével és vaskapcsával együtt, ezek ágyazzák bele egy másik templomba, abba a csodálatos lelki dómba, mely láthatatlanul épül e földön az örökkévalóságba átnyúló tendenciával Jézus Krisztuson az örök szegeletkövön...

Épül pedig ez a dóm élő kövekből: Jézus Krisztusból születendő lelkek fénylő rajából szintén a Nagy Építész terve szerint szép renddel – egészen a csúcsig, mikor Ő, az Isten lesz minden mindenkben!, – (...) Ott van a seregben a soproni kicsiny református gyülekezet is, (...) s az örökkévalóság szenvedélyes szerelme által teljesíti itt magasztos hivatását.”



Végh Kálmánné sz. Tschurl-Takács Rozália adományozó nyughelye a soproni evangélikus temetőben. Végh Kálmánné az alapköletételt még együtt ünnepelhetette a hívekkel, a templom felszentelését azonban már nem érhetette meg. 1927. szeptember 12-én hunyt el.

Templomszentelés és lelkészbeiktatás

1929. december 1.

Az elkészült templom felszentelésére és a gyülekezet első lelkészének beiktatására 1929. december 1-én, vasárnap került sor.

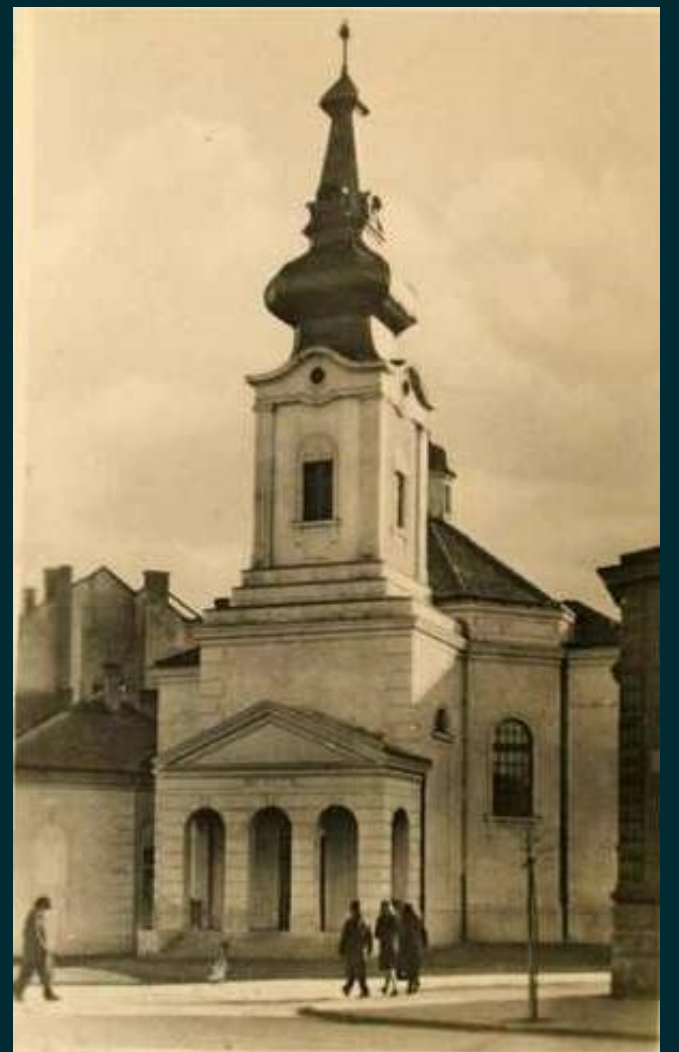
Az ünnepi istentiszteletre dr. Antal Géza református püspök, Olé Sándor és Jakab Áron református esperesek, Fazekas Mihály püspöki titkár mellett a különböző felekezetek képviselői és világi méltóságai is elhozták köszöntésüket.

A templomszentelő gyülekezet a templom elé vonult, ahol a szabad ég alatt elénekelték a 90. zsoltárt. Ezután a főgondnok beszéd kíséretében átadta a templom kulcsát dr. Antal Géza püspöknek, aki kinyitotta vele a templomajtót és bevonult az ünneplő gyülekezet élén az újonnan épült templomba. Az új istenháza püspöki megáldása után Jakab Áron esperes beiktatta az új lelkészt, Maller Kálmánt, aki ünnepi igehirdetésének alapigéjéül a 84. zsoltárt választotta.

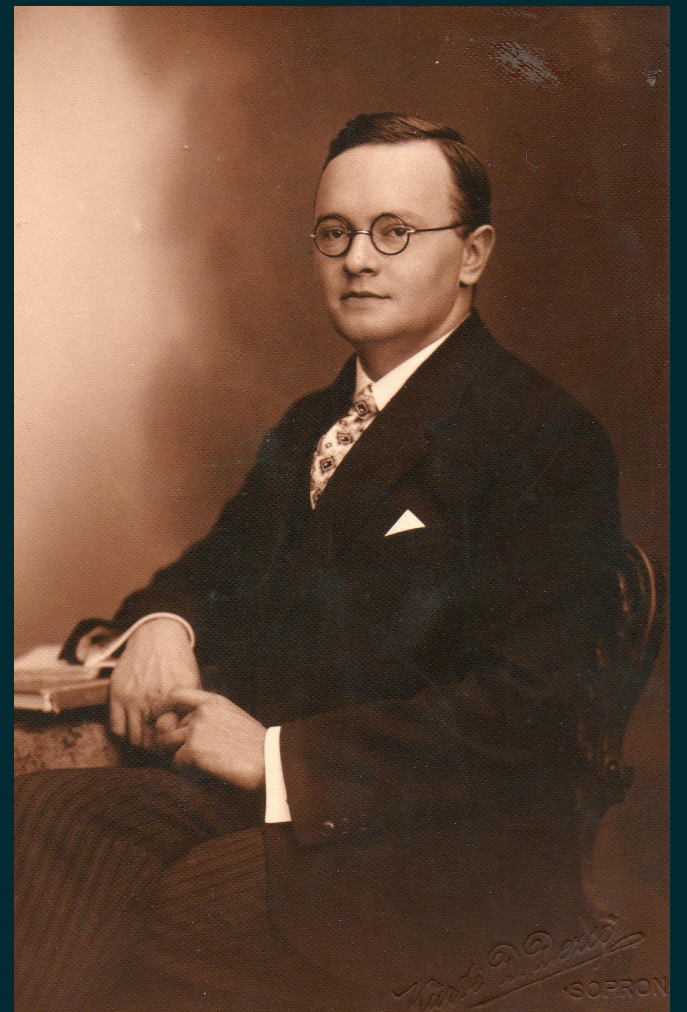
Részlet az ünnepi igehirdetéséből:

„Soproni református testvérek és ünneplő gyülekezet, – hogy megérthessük ezeket a szavakat, kedves testvérem, nézz a szíved szemével, és nézd az otthont. A családi otthon szeretete nem a bútorok szeretete, az otthon szeretete mindig a személyek szeretete. Az Isten – nem általában szeret. Az Isten engem, téged szeret, – az Isten – személyesen szeret bennünket. Így ebben a gyülekezetben az Isten akar találkozni a gyülekezettel, annak minden tagjával. Csodálatos dolog az, ami történik, – az Isten szólni fog hozzátok, az Ige fog szólni a templomban, az a szeretet, amely Ágostont, Ferencet, az assisit hívta el, Luthert hívta el és elhívta Kálvint, – hogy hirdessék az Igét. Így hívattam el én is erre a helyre, hogy hirdessem az Igét, a zsoltáron keresztül. És én nem akarok más lenni, csak egy ablak. Egy ablak csak, amelyet senki sem vesz észre, az én kicsiségemben, gyarlóságomban csak egy ablak vagyok, amely csak sugarakat, meleg sugarakat, a szeretet sugarait engedi keresztül és szórja széjjel. Azért ne lássatok senki mást, mint csak azt, aki ezen az ablaküvegen keresztül szórja sugarait, lássátok, érezzétek az Istent. És hogy én, gyarló ember megtehessem, kérlek, benneteket testvéreim – imádkozzatok értem.”

Adományozóink emlékét a templom belsejében elhelyezett egyszerű, fekete márványtábla őrzi:



Az elkészült templom



Maller Kálmán (1904-1965)
lelképásztor



A parókia udvara az 1930-as években

A TEMPLOM BERENDEZÉSE, A HARANG ÉS AZ ORGONA

A szószéket, az úrasztalát, a keresztelő asztalt, a templomajtókat, valamint a Mózes-padot Müller György soproni asztalosmester készítette, a karzati padokat pedig Abperl Gusztáv mester.

A bejárati oszlopok mellett lévő két, gyönyörűen faragott szék eredetileg a közelünkben lakó (Frankenburg utca) egykori polgármester, Sopronyi Turner Mihály tulajdona volt, aki az államosítás elől mentve (1948) ajándékozta őket egyházközségünknek.



A két faragott szék.



Harangot kap a templom (1938)

A harangot 1938-ban öntette a gyülekezet (Seltenhofer Frigyes Fiai Harangöntő Gyára, Sopron). Súlya 408 kg, "A" hangú, felirata:

*„Dicsőség a magasságos mennyekben Istennek
és e földön békesség és az emberekhez jóakarát!”
„A Soproni Református Szent Gyülekezet
adományából készült az 1938. esztendőben.”*

Orgonát 1940-ben kapott a templom. A presbitérium dr. Gárdonyi Zoltán református zeneszerző, a soproni ev. tanítóképző intézet zenetanárának véleménye alapján bízta meg a Rieger céget az orgona megépítésével. A hangszer: 12 változatú, két manuális.

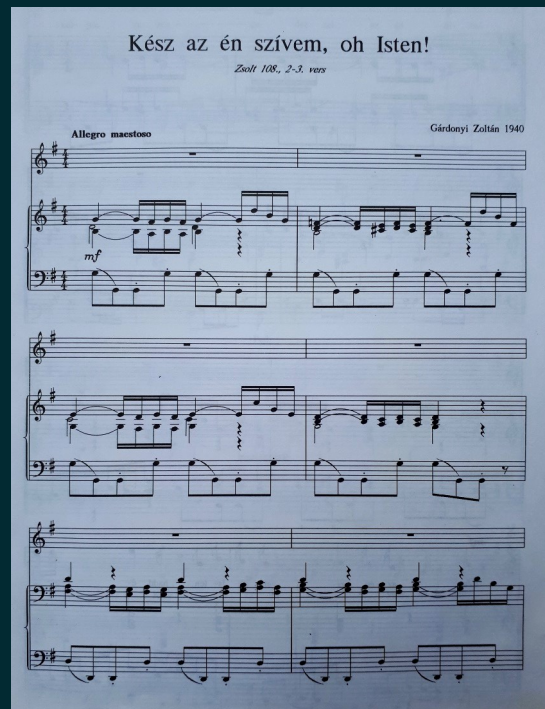
Gárdonyi Zoltán 1940. december 2-án avatta fel az új hangszeret hálaadó istentisztelet keretében művészi orgonajátékkal. Erre az ünnepi istentiszteletre komponálta a "Kész az én szívem, oh Isten!" című szerzeményét, a 108. zsoltár Károli Gáspár által fordított szövegére, magas énekhangra, orgonakísérettel.



Az orgona nélküli templombelső



Gárdonyi Zoltán zeneszerző (1906-1986) 1941-ben, a Deák tér egyik padján.



Gárdonyi Zoltán
„Kész az én szívem, oh Isten!”
c. darabjának első oldala.

AZ EGYHÁZKÖZSÉG A II. VILÁGHÁBORÚ UTÁN

Maller Kálmán, gyülekezetünk első lelkipásztora 1929-1954 között szolgált egyházközségünkben. 1954-ben a pápai református egyházközség választotta meg lelkipásztorául.



Balogh Gábor (1914-2002) lelkipásztor

Utóda, Balogh Gábor mosonszentjánosi lelkipásztor lett, aki 1954 és 1982 között, a nehéz pártállami időkben szolgált a gyülekezetben. „Az 1956-os forradalom eltiprása után sokan távoztak a gyülekezetből külföldre, többen közvetlenül azt a november 4-i istentiszteletet követően, amelyen Balogh Gábor az úrvacsorát is kiszolgáltatta kérte Isten segítségét újra a sötétség hatalmába került hazánk, egyházunk és benne gyülekezetünk számára”. (Idézet Dávidházy István presbiter „A soproni református gyülekezet” c. dolgozatából.)

Az ő idejében, 1967-ben tatarozták első ízben a templomot. 1979-ben ünnepség keretében emlékeztek meg a templom felépítésének 50. évfordulójáról. Erre a jubileumra készítette el Zakar János egyháztagunk, a soproni egyetemi könyvtár főkönyvtárosa az egyházközség történetének rövid összefoglalását, „A Soproni Református Egyházközség története” címmel (1979).



Maller Kálmán lelkész a presbiterek egy csoportjával a templomkertben 1954-ben. Balról: Téby Mihály, Morvay Károly, dr. Kovács Lajos, dr. Tóth Józsefné (kántor), Soós Vince, Maller Kálmán, Veress Károly, dr. Varga Lajos és dr. Kovács János.



Bugár Árpád (1918-1988) főgondnok

Még Maller Kálmán idejében elkészült a gyülekezet, és Budapestre költözött a nyugdíjba vonuló dr. Domokos Sándor főgondnok, aki az egyházközséget a kezdetektől hűséggel szolgáltatta. Utóda Papp András, Veress Károly, majd Soós Vince lett. 1967-től Bugár Árpád vette át a főgondnoki tisztséget.



Csizmadia Károly esperes (bal oldalt) és Balogh Gábor a templom felszentelésének 50 éves jubileumán (1979. október 14.).



Egy vasárnapi istentisztelet után, az 1960-as évek elején.

Az egyházközség élete 1983-tól



Vladár Gábor



Dr. Molnár Sándor



Dr. Jáger László

Balogh Gábor 1982. december 31-én nyugdíjba ment. Utódául Vladár Gábor takácsi lelkipásztort választotta meg a presbitérium, aki 1983-tól napjainkig gyülekezetünk lelkipásztora. 1983 májusától új presbitérium kezdte meg szolgálatát, élén dr. Molnár Sándor főgondnokkal. 2019 januárjától dr. Jáger László az egyházközség főgondnoka.

1998-tól beosztott lelkipásztorok segítik lelkipásztorunk szolgálatát: Vecsey Katalin, jelenleg zirci lelkipásztor, Nagy Attila, jelenleg szőnyi lelkész, Hodánicsné Biró Tünde, jelenleg zalaegerszegi lelkipásztor, valamint Filotás Julianna 2006-tól, Stummerné Nagy Ágnes 2018-tól szolgál gyülekezetünkben.

1985-ben megtörtént a templom és lelkészlakás külső és belső renoválása, 1986-ban bővítettük a gyülekezeti termünket. A 2009-es újabb tatarozás során a templom és a parókia visszanyerte eredeti külső homlokdíszítését.



Kuzsner Péter orgonaművész, az egyházközség orgonistája 1992 óta.



Dr. Mollay Jánosné



Kámán Gáborné

A rendszerváltozás új lehetőségeket nyitott a gyülekezet számára.

Dr. Mollay Jánosné egyháztagunk 1990-ben alapította a Maller Kálmán Templom és Iskola Alapítványt, amely a református oktatási intézményekben tanuló diákjaink támogatását tűzte ki célul, és egyúttal segíti a gyülekezetet abban, hogy a templom épülete mindig rendezett állapotban legyen. Jelenlegi vezetője Kámán Gáborné.



Sipos Ferenc felvétele a templomról a 2009-es tatarozás után.

Új lehetőségek



Dr. Ballagi Farkas,
a kapuvári
leányegyházköz-
ség főgondnoka

A rendszerváltozás lehetőséget adott arra is, hogy a Sopron környé-
kére költöző nagyobb számú református híveket egybe gyűjtse.

A Kapuváron és a környékén élő reformátusokat 1995-től a Kapu-
vári Református Leányegyházközség fogja össze. A leányegyház-
község főgondnoka dr. Ballagi Farkas. A fertőszentmiklósi térség-
ben lévők lelkipozítása 1996-tól a Fertőszentmiklóson kialakított
prédikáló állomáson történik. E közösség gondnoka Sz. Nagy Sán-
dor.



Sz. Nagy Sándor,
a fertőszentmik-
lósi istentiszteleti
közösség
gondnoka

A Fertő-környéki, szórványban élő re-
formátusok egybegyűjtésére 1995-től
a Fertő-Hanság Nemzeti Park Kócsag-
várának udvarán tartjuk a pünkösdi
másodnapi istentiszteleteinket. Felvé-
telünk 1996-ban készült.



1996-ban alakult meg a soproni Kálvin Kör, amelynek legfon-
tosabb feladata a magyar református keresztyén értékrend meg-
jelenítése Sopronban és környékén. Első elnöke dr. Szarka
László volt. Őt követte dr. Fényes Ákos és Dr. Papp Gábor. Je-
lenleg ismét dr. Szarka László a kör elnöke.



Dr. Szarka László



Dr. Fényes Ákos



Dr. Papp Gábor

Kálvin János mellszobra
a templom előtt.
Kutas László szobrászmű-
vész ajándéka a Soproni
Református Egyházköz-
ségnek. Felavatva
2001. március 4-én.



2013-tól egyházközségünk családi bölcsődét indí-
tott. Az intézmény első vezetője Drüszler Edit volt.
Jelenlegi vezetője Kerkeniné Mihalkó Edit. A böl-
csődében a munkatársak három csoportban 21 gyer-
meket gondoznak.

Dr. Molnár Sándor a bölcsődei munkatársak és a
gyerekek egy csoportjával 2014-ben.
A képen balról Kerkeniné Mihalkó Edit, a bölcsőde
koordinátora.